

J. TUMELIS

ANGELO DAUGIRDO BIBLIOGRAFIJA

Angelas Daugirdas (1776—1835), kurį daugiau kaip prieš pusamžį M. Straševskis apibūdino kaip vieną savarankiškiausių protų buv. Abiejų Tautų Respublikos aukštųjų mokyklų filosofijos katedrose XIX amžiaus pradžioje, tik dabar pradeda užimti jam priderančią vietą mūsų filosofijos ir apskritai kultūros istorijoje.

Dar visai neseniai susidomėjimas A. Daugirdo palikimu vyko sporadiškai ir jį netrukdavo pakeisti ilgi atoslūgiai, neretai grėšę užmarštimi. Jį, gal kaip retą kitą pas mus, yra palietusios filosofijos istoriografijos mados, ypač jos nusiteikimas šviečiamojo laikotarpio atžvilgiu. Labai daug kam A. Daugirdo pažiūros atrodė perdėm anachroniškos, konservatyvios ir nedaug tevertos dėmesio. Tai parodo kad ir specialiai apie jį parašytų darbų (išskyrus enciklopedines biogramas ir panašias pozicijas) stoka 1837—1928 ir 1930—1959 m. Išskyrus S. Haraseko, M. Straševskio, H. Struvės, V. Vonsiko ir dar vieno kito autoriaus veikalus (žr. 89, 141, 143, 158 ir kt.), kuriuose negreit po A. Daugirdo mirties plačiau apžvelgti ir įvertinti jo darbai, beveik visuose kituose istoriografinio pobūdžio raštuose jis paliečiamas tik kaip paraščių ar bendro fono figūra. Dviejų pastarųjų dešimtmečių bėgyje, pradedant 1960-aisiais metais, vienas po kito pasirodo straipsniai, raštų vertimai, monografijos, o patsai susidomėjimas A. Daugirdo palikimu tolydžio pradeda įgauti ne tik tai platumos, bet ir gelmės dimensijų. Ne taip seniai žymusis Vilniaus universiteto profesorius plačiau užkliudė ir lietuviškosios filosofijos istoriografijos akiratį.

Šielp ar taip, beveik pusanthro šimtmečio laikotarpiu susikaupė nemaža įvairaus profilio medžiagos, be kurios negali ir negalės apsieiti nė vienas A. Daugirdo gyvenimo, veiklos ir palikimo tyrinėtojas.

Svarbiausias šio darbo tikslas — surinkti į vieną vietą A. Daugirdo parašytus darbus bei įvairius jam skirtus raštus. Nors nemaža svarbios daugirdianos jau sukaupia lenkiškose bendro pobūdžio ar specialiose bibliografijose (žr. 48—49, 74, 78, 96 ir kt.), jam skirtose monografijose (žr. 101, 170) ir kituose darbuose, tačiau išsamesnės personalinės bibliografijos A. Daugirdas dar nėra susilaukęs.

Šiame darbe suregistuoti visi A. Daugirdo spausdinti raštai, rankraščiai (daugiausia, deja, neišlikę ar dar nesurasti¹), vertimai. Tai sudaro 1-ąją (A) šios bibliografijos dalį. Spausdinti raštai bei jų vertimai išdėstyti chronologijos tvarka, rankraščiai — abėcėlės tvarka (tik reitais atvejais žinomas tikslesnis jų parašymo laikas).

2-oji dalis (B), būtent literatūra apie A. Daugirdą (1835—1977 m. raštai baltarusių, lenkų, lietuvių, lotynų, rusų ir dar viena kita kalba) išdėstyta abėcėlės tvarka.

Rašyba ir skyryba (ypač A. Daugirdo tekstuose) nemoderninama. Kelios pozicijos, deja, liko nepatikrintos.

Po daugelį TSRS ir Lenkijos archyvų ir bibliotekų rankraštytų išblaškytos dokumentinės medžiagos apie A. Daugirdą išsamesnė registracija yra ateities dalykas. Nemaža jos skelbta ar ja pasinaudota įvairiuose A. Daugirdui skirtuose raštuose, tačiau kita, ir, galimas daiktas, ne mažesnė, dalis bemaž netyrinėta.

Nors nemaža, ypač senesniosios daugirdianos dalis jau netekusi mokslinės vertės, visgi išsamesnis jos vaizdas yra bene akivaizdžiausia demonstracija, kaip plačiai, kokiomis progomis ar kokiuose kontekstuose A. Daugirdas buvo žinomas Lietuvoje, Lenkijoje, Baltarusijoje ir kitur. Apskritai buvo siekiama išsamumo, retkarčiais nevengiant net, atrodytų, mažareikšmių užuominų, jeigu jos bent kiek praplečia ar pagilina bendrą daugirdianos vaizdą, atskleidžia mąstytojo saitus su amžininkais, institucijomis, įvykiais.

Reta kuri platesnės chronologinės apimties personalinė bibliografija gali pretenduoti į absoliutų išsamumą. Labai galimas daiktas, kad ir čia akylesnis tyrinėtojas ims ir pasiges ko nors svarbaus. Feci, quod potui.

¹ A. Daugirdo rankraščiai registruojami pagal 1835—1836 m. A. Fijalkovskio sudarytą ir paskelbtą jų sąrašą (žr. 76, 78—79), kuris (sutrumpintas, apsiribojant tik filosofijos veikalais, ar papildytas vienu kitu neseniai surastu dalyku) perimtas L. A. Jucevičiaus (žr. 99), S. Kačmareko (žr. 101, 104) ir E. Doroševičiaus (žr. 170) darbuose. Čia praleisti tik A. Fijalkovskio nurodomi, tačiau netrukus po autoriaus mirties išspausdinti teologinių veikalų (žr. 12—14) rankraščiai.

A. TEKSTAI

Knygos ir straipsniai

1. **Rozbior dzieła pod tytułem: O filozofii przez Felixa Jarońskiego, z uwagami nad niem, przez X. Anioła Dowgirda S. P.**, kapelana seminarium głównego duchownego przy uniwersytecie wileń.—„Dziennik Wileński”, t. 6, 1817, s. 67—111, 191—231, 283—331.

Vert.—zr. 39.

2. **O loice, metafizyce i filozofii moralney rozprawa**, na skutek konkursu ogłoszonego przez Cesarski Uniwersytet wileński roku 1820 dnia 1go marca do katedry rzeczonych przedmiotów, napisana przez **X. Anioła Dowgirda S. P.** magistra Ś. Teologii. Wilno, druk. A. Marcinowskiego, 1821. 318+[1] s.

Turiny: [Wstęp]; Loika i psychologia (Definicja loiki; Czulość, czyli władza czucia; Wykład pojętności czyli władzy poymowania; Wyobrażenia względne; Pytanie o początku wiadomości ludzkich; Władze umysłu ludzkiego złożone; Władza poznawania przedmiotów zewnętrznych; Wykład dwojakiego sposobu, jakim rzeczywistość odpowiada wyobrażeniom naszym; Celniejsze zarzuty Sceptyków i Idealistów przeciw rzeczywistości poznań ludzkich i odpowiedź na nie; Plan wykładania Loiki i Psychologii; Dopełnienie Psychologii).—Metafizyka (Definicja Metafizyki i jej przedmiot; Plan wykładu Teologii przyrodzonej).—Filozofja moralna (Wyobrażenie praw moralnych; Prawa moralne uważać się mogą w znaczeniu dwojakim; bezwzględnem czyli właściwem i względnem; Pobudki moralności; Przedmiot, rozciągłość i podział Filozofii moralney; Plan wykładania Filozofii moralney).—Dzieła, z których Autor Rozprawy czerpał myśli swoje.

Veikalas dedikuotas Liudvikui Plateriui (p. 3).

Plg. 18, 25, 32.

3. **Exhorta na Kondukcje ciała ś. p. Filipa Neryusza Golańskiego**, Profesora wysłużonego w Cesarskim Uniwersytecie Wileńskim, miana roku 1824 dnia 27 Stycznia, w Kościele Akademickim S. Jana przez **X. Anioła Dowgirda S. P.** Magistra S. Teologii, Członka Królewskiego Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk.—Leid.: Zbiór

mów żałobnych na pogrzebie ś. p. X. Filipa Neryusza Golańskiego Scholar: Piar: Zasłużonego w Cesarskim Uniwersytecie Wileńskim Professora, Orderu S. Anny II Klasy Kawalera, mianych w Kościele Akademickim S. Jana w Wilnie. Połock, 1824, s. 8—17.

4. **Dissertatio inauguralis theologico-dogmatica de miraculis**, in qua dicetur: quid sint miracula? an, a quo, et quem in finem patrari queant? quibus denique idoneis signis vel testimoniis veritas miraculorum Christi et Apostolorum comprobatur? quam in Caesarea litterarum Universitate Vilmensi amplissimae facultatis theologiae in ordine professorum scientiarum ethico-politicarum auctoritate ad consequenda doctoris S. Theologiae iura et honores publicae disputationi **submittit Angelus Dowgird** Scholarum Piarum S. Theologiae mag., Regiae Societatis Philomathicae Varsaviensis sodalis, capellanus clericorum Generalis seminarii Vilmensis. In A. D. ... septembris A. MDCCCXXVI. Vilnae, typis Josephi Zawadzki Univers. Typographi, [1826]. 75+[1] p.
5. **Kazanie jubileuszowe X. Anioła Dowgirda** S. P. magistra teologii, członka Królewskiego Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk, kapelana Główn. Seminarium Duchownego przy Cesarskim Uniwers. Wileńskim, miane dnia 9. kwietnia 1826. r. **O posłuszeństwie ku wszelkiej władzy**.—Leid.: Zbiór kazań mianych w czasie jubileuszu... [Wilno, 1826], s. 189—208.
6. **Kazanie o niedowiarstwie i zachowaniu się w obcowaniu z tymi, którzy bezbożnie przeciw wierze świętej katolickiej mówią; także o niegodziwości czytania książek powstałych na wiarę świętą katolicką**. Miane podczas Jubileuszu w Kosciele Katedralnym Wileńskim 1826 r. dnia 30 stycznia **przez X. Anioła Dowgirda** S. P. magistra teologii, członka Królewskiego Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk, kapelana Głównego Seminarium Duchownego przy Cesarskim Uniwersytecie Wileńskim.—Leid.: Zbiór niektórych kazań mianych w czasie Wielkiego Jubileuszu roku 1826 miesiąca stycznia w mieście gubernskim Wilnie odbytego. Wilno, [1826], s. 143—166.
Plg. 7.
7. **Kazanie o niedowiarstwie i zachowaniu się w obcowaniu się z tymi, którzy bezbożnie przeciw wierze świętej katolickiej mówią; także o niegodziwości czytania książek powstałych na wiarę świętą katolicką. [...] przez X. Anioła Dowgirda** S. P. [...]. Wilno, druk. XX. Pijarów (M. Zabońskiego), [1826]. 26 s. (Atsp. iś: „Zbiór niektórych kazań mianych w czasie Wielkiego Jubileuszu roku 1826...”).
Plg. 6.
8. **Kazanie o próżności świata i unikaniu jej [...]**.—Leid.: Zbiór kazań mianych w czasie Jubileuszu [...]. Wilno, [1826].

9. Wykład przyrodzonych myślenia prawideł, czyli Logika teoryczna i praktyczna przez X. Anioła Dowgirda Zgromadzenia XX. Piiarów, doktora S. Teologii, członka korespondenta Królewsko-Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, kapelana Głównego Seminarjum Duchownego przy Cesarskim Uniwersytecie Wileńskim. Cz. 1. Połock, druk. XX. Pijarów, 1828. [5]+XLVIII+[18]+425+[4] s.

Turyns: Przedmowa.—Wstęp.—Dział I (Rozdziały I—IX): I. Ogólne wyobrażenie władz duszy i władz umysłowych człowieka, jako też praw, któremi się one rządzą; II. Wykład czułości, czyli władzy czucia; III. Wykład pojętności, czyli władzy pojmo-
wania; IV. Podział wyobrażeń na przedniejsze i względne: wykład tych ostatnich; V. Wykład wiedzenia (Bewusstseyn), stosowny do zasad, które się w tem dziele wyłuszczyły; VI. Krótka wiadomość o władzy chcenia, czyli o woli, ile wykład tej władzy należy do Logiki; VII. Rzut oka na porządek, jakim rodzą się i następują po sobie najprostsze działania umysłu ludzkiego; VIII. O początku wiadomości ludzkich i wyobrażeń uważanym logicznie; IX. Podział wyobrażeń na zmysłowe i umysłowe, jako też władz poznawczych na niższe i wyższe.—Dział II (Rozdziały I—XVII): I. O władzach umysłu złożonych w ogólności, w szczególności zaś o władzy poznawania przedmiotów zewnętrznych; II. Rozbior wyobrażenia rozciągłości materyalnej, czyli iestestw materyalnych uważanych pod tym względem, ile są rozciągłemi; III. Wykład dwoiakiego sposobu, którym odpowiada rzeczywistość rozmaitym wyobrażeniom naszym. Zastosowanie tego wykładu do prawd poprzedniczo wyłuszczonej; IV. Dalszy ciąg tej samej materyi. Zastosowanie uwag poprzedzających do wyobrażeń kształtu, nieprzenikliwości i bezwładności iestestw materyalnych; V. O rozróżnianiu iestestw materyalnych; VI. Wykład imaginacyi oraz niektórych wyobrażeń zasadzających się na działaniach tej władzy; VII. Wykład wyobrażenia czasu; VIII. O rzeczywistości, iaka odpowiadać może wyobrażeniu naszemu czasu; IX. Uwagi ogólne nad władzą sądenia, gdzie się oraz wykładu to, co nazywamy bytnością; X. O związku wyobrażeń zmysłowych i o sądach domyślnych, do których daie powód ten związek; XI. O złudzeniach i błędach zmysłowych, które mogą być sprostowane przez doświadczenie; XII. O błędach imaginacyi właściwie zwanych; XIII. Wyłuszcza się ta prawda, że wiadomość nasza o iakichkolwiek istotach lub ich przymiotach, ieżeli się w nas obudza przez czucia rzeczywiste, nie może podlegać żadnemu rodzajowi błędów; XIV. Ciąg dalszy tej samej materyi, gdzie oraz wyłuszcza się źródło idealizmu i sceptycyzmu; XV. O uwadze; XVI. O pamięci i o sposobach zachowania iey lub wydoskonalenia; XVII. O wpływie imaginacyi na szczęście lub nieszczęście ludzi, tudzież o sposobach uniknienia nadużyć, iakim ona podlegać może.

Veikalas dedikuotas Kasparui Kolumnai Cieciovskiui (p. [3—5]).
 Rec.: [M. Wyszniowski?] Y. Y.—„Dziennik Wileński“, t. 9, 1830,
 str. 50—74.

Plg. 10, 36.

Vert.—żr. 40, 43.

10. **Antikritika. Odpowiedź autora na recenzją jego dzieła pod tytułem: Przyrodzone myślenia prawidła** i t. d.—„Dziennik Wileński“, t. 9, 1830, s. 131—149, 196—220.
 Plg. 9.
11. **Próbki pisma treści duchownej, z manuskryptów pozgonnych ś. p. Anioła Dowgirda.** (I. Nauka duchowna, miana w niedzielę vacat roku 1830, w której przypada wigilja do Trzech Królów. Przedmiotem tej nauki jest historia wspomnianej wigilii oraz zbawienne przestrogi względem sposobu, jakim obchodzić mamy wszystkie wigilije do świąt uroczystych; II. Nauka na niedzielę zapustną, znaczenie czterdziesto-godzinnego nabożeństwa w czasie zapust i wykład Ewanjelii.) [Wyd. A. Fiałkowski].—„Wizerunki i Roztrząsania Naukowe“ (Wilno), t. 11, 1835, s. 122—133.
12. **Wykład ewangelii i listów apostołskich przypadających w dni niedzielne i uroczyste całego roku przez X. Anioła Dowgirda,** kapelana b. Głównego Seminarjum Duchownego, doktora Ś. Teologii, profesora logiki i filozofii moralnej w Akademii Duchownej Rzymsko-Katolickiej Wileńskiej, kanonika katedralnego Wileńskiego, członka Królewsko-Warszawskiego Towarzystwa Przyaciół Nauk. [Wyd. A. Fiałkowski]. T. 1—2. Wilno, druk. Diecezjalna (xx. Misjonarzy), 1836.
 T. 1 [2]+XVI+474 s.
 T. 2. [2]+452 s.
 Plg. 13—14.
13. **Konferencye duchowne przez X. Anioła Dowgirda** kapelana b. Głównego Seminarjum Duchownego, doktora Ś. Teologii, profesora logiki i filozofii moralnej w Akademii Duchownej Rzymsko-Katolickiej Wileńskiej, kanonika katedralnego Wileńskiego, członka Królewsko-Warszawskiego Towarzystwa Przyaciół Nauk. [Wyd. A. Fiałkowski]. T. 3. Wilno, druk. Diecezjalna (xx. Misjonarzy), 1837. [2]+XXI+371 s.
 T. 1—2 — żr. 12.
14. **Nauki rekolekcyjne przez X. Anioła Dowgirda** kapelana b. Głównego Seminarjum Duchownego, doktora S. Teologii, profesora logiki i filozofii moralnej w Akademii Duchownej Rzymsko-Katolickiej Wileńskiej, kanonika katedralnego Wileńskiego, członka Królewsko-Warszawskiego Towarzystwa Przyaciół Nauk. [Wyd. A. Fiał-

- kowski]. T. 4. Wilno, druk. Diecezjalna (xx. Misjonarzy), 1837. [2] + 249 s.
 Kn. taip pat: [J. Chr.] Markiewicz, [Dwie konferencje], s. 213—249.
 T. 1—3 — źr. 12—13.
15. **Rzeczywistość poznań ludzkich.** [Skrót. Wyd. A. Fiałkowski. Przypis redakcji, s. 5—6].—„Wizerunki i Roztrząsania Naukowe“ (Wilno), Poczet nowy drugi, t. 5, 1839, s. 5—81.
 Plg. 16, 29.
 Vert.—źr. 37.
16. **Rzeczywistość poznań ludzkich.**—Leid.: Jakiej filozofii Polacy potrzebują. Wyboru dokonał i wstępem poprzedził W. Tatarkiewicz. Warszawa, 1970, s. 215—258.
 Plg. 15, 29.

R a n k r a š č i a i

17. **Filozofia Kanta, czyli Badania bezstronne nad jej układem.** [1814].
18. **Filozofia moralna.**
 Plg. 2, 21, 32.
19. **Historia filozofii.**
20. **Kazania w rozmaitych materiach miane.**
21. **Kurs filozofii.** [1821—1823]. 359 lap. (Vilniaus Valst. V. Kapsuko un-to Mokslinės bibliotekos Rankraščių skyrius — F. 3—625).
 Rankr. taip pat: Krótkie uwagi nad duszą zwierząt; Wstęp do filozofii moralnej.
 Plg. 32—33.
 Vert.—źr. 41—42, 44.
22. **Logika skrócona.**
23. **Loika.** [Logikos paskaitų kurso užrašai. Užrašė Omecinskis]. (Ukrainos TSR Mokslų akademijos Centrinės valst. bibliotekos Rankraščių skyrius — A 2, Nr. 4432).
24. **Notaty do metodologii.**
25. **Notaty filozoficzne.**
 Turinyje: Uwagi nad rozprawą konkursową do Katedry filozofii teoretycznej i praktycznej; Mowa przy otwarciu kursu logiki w Cesarskim Wileńskim Uniwersytecie miana roku 1825; Plan, podług którego ma być dawana logika; Kopije listów niektórych pisanych do Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk.
 Plg. 2.
26. **Notaty wykładu katechizmu trydenckiego.**
27. **O psychologii uwagi.**

28. **Resolutiones casuum constientiae.**
29. **Rozprawa mająca za cel udowodnienie prawdziwej rzeczywistości poznań ludzkich i obalenie wszelkich mniemań sceptycyzmu lub idealizmu.**
 Traktatas, pavadintas „O udowodnieniu prawdziwej rzeczywistości poznań ludzkich i obaleniu wszelkich mniemań sceptycyzmu lub idealizmu“ A. D. 1824 m. buvo pasiūstas ir gautas Varšuvos mokslo bičiulių draugijoje (žr. 117, t. 6, p. 40).
 Plg. 15—16.
30. **Rudimenta logicae.** (1. Ad usum clericorum Seminarii Dioecesani; 2. Usui academiae spiritualis inserviens).
31. **Teologia przyrodzona.**
 Plg. 32.
32. **Teologia przyrodzona.— Filozofia moralna.— Krótkie uwagi nad duszą zwierząt i jej różnica od duszy ludzkiej.** [Paskaitų kursų Vilniaus universitete užrašai]. (Ukrainos TSR Mokslų akademijos Centrinės valst. bibliotekos Rankraščių skyrius — A 2, Nr. 4573 ir A. 2, Nr. 4616).
 Plg. 2, 21, 33.
33. **Uwagi nad duszą zwierząt.**
 Plg. 21, 32.
34. **Uwagi nad sposobem, jakimby się dawać mogła pożytecznie nauka religii i moralności dla panień będących na pensyjach.**
35. **Wiersze.**
36. **Wykład przyrodzonych prawideł myślenia, czyli Logika teoretyczna i praktyczna.** Cz. 2—3.
 Plg. 9.

Vertimai

37. **Действительность человеческих знаний.** [Отрывок. Перевод с польского].— В сб.: Из истории философской и общественно-политической мысли Белоруссии. Избранные произведения XVI—начала XIX в. Минск, 1962, с. 460—461.
 Ориг.— см. 15.
38. **О логике, метафизике и моральной философии.** Трактат. [Отрывки. Перевод с польского И. А. Дылевского и Ю. И. Пренской].— В сб.: Из истории философской и общественно-политической мысли Белоруссии. Избранные произведения XVI—XIX в. Минск, 1962, с. 423—452.
 Ориг.— см. 2.
39. **Разбор книги Феликса Яроиского «О философии».** [Отрывок. Перевод с польского].— В сб.: Из истории философской и обще-

ственно-политической мысли Белоруссии. Избранные произведения XVI—XIX в. Минск, 1962, ст. 417—423.

Ориг.— см. 1.

40. **Трактат о присущих мышлению правилах, или Логика теоретическая и практическая.** [Отрывки. Перевод с польского Ю. И. Пренской].— В сб.: Из истории философской и общественно-политической мысли Белоруссии. Избранные произведения XVI—начала XIX в. Минск, 1962, с. 452—460.

Ориг.— см. 9.

41. Из вступительной лекции к «**Курсу философии**». [Перевод с польского].— В кн.: Э. К. Дорошевич, Аниол Довгирд—мыслитель эпохи Просвещения. Минск, 1967, с. 233—234. (Приложение 1).

Ориг.— см. 21.

42. **Предположения в прикладных науках** (фрагмент из лекции «**Курс философии**»). [Перевод с польского].— В кн.: Э. К. Дорошевич, Аниол Довгирд—мыслитель эпохи Просвещения. Минск, 1967, с. 235—238. (Приложение II).

Ориг.— см. 21.

43. **Apie sudėtinis proto sugebėjimus apskritai, o išorinių objektų pažinimo sugebėjimą atskirai.** [Veikalo „Wykład przyrodzonych myślenia prawideł, czyli Logika teoryczna i praktyczna“ (1828) fragmentas. Iš lenkų k. vertė A. Viskanta].— „Problemos“, 1977, Nr. 1(19), 1978, p. 85—90.

Ориг.— žr. 9.

44. **Filosofijos kurso įvadas.** [Fragmentas. Iš lenkų k. vertė A. Viskanta].— „Problemos“, 1977, Nr. 1(19), 1978, p. 79—85.

Ориг.— žr. 21.

[Laiškai ir dokumentai] — žr. 101, 104, 107, 114, 130, 135, 170.

B. LITERATŪRA

Aleksandrowska E.— žr. 49.

45. *Archiwum filomatów.* Cz. 1: Korespondencya 1815—1823. Cz. 1, 3—4. Wyd. J. Czubek. Kraków, 1913.

T. 1: 1815—1820, s. 79, 220;

T. 3: 1820—1821, s. 216;

T. 4: 1821—1823, s. 136—137.

46. *Bańka J.,* Michał Wiszniewski.— Leid.: Polska myśl filozoficzna i społeczna. T. 1: 1831—1863. Pod red. A. Walickiego. Warszawa, 1973, s. 595, 600, 602, 608, 613.

47. *Bańka J.,* Poglądy filozoficzno-społeczne Michała Wiszniewskiego. [Warszawa], 1967. Bar A.— žr. 48.

48. *Bibliografia filozofii polskiej. 1750—1830.* Opracowana ... w oparciu o materiały zebrane przez A. Bara. Warszawa, 1955, s. 32—33.

49. *Bibliografia literatury polskiej. „Nowy Korbut“.* T. 4: Oświecenie. Oprac. E. Aleksandrowska [i in.]. [Warszawa], 1966, s. 437—439, 536; T. 6. 1972, s. 59 (papild.).

50. *Bieliński J.,* Królewski Uniwersytet Warszawski (1816—1831). T. 3. Warszawa, 1912, s. 74, 554, 747.

51. *Bieliński J.*, Uniwersytet Wileński (1579—1831). T. 1—3. Kraków, 1899/1900.
T. 1, s. 109, 356, 369;
T. 2, s. 39—41, 43, 47—48, 50—51, 53, 392, 403—406, 419—425, 819;
T. 3, s. 157—159, 638.
52. [*Biernacki C.] C. B.*, Dowgird (Anioł).—Leid.: Encyklopedyja Powszechna. T. 7. Warszawa, 1861, s. 341—342.
53. *Biržiška M.*, Senasis Vilniaus universitetas. 1579—1842 m. Vardų ir raštų atranka. Vilnius, [1942] 1940, p. 43, 45, 49—50, 78.
C. B.—žr. 52.
54. *Charkiewicz W.*, Placyd Jankowski (John of Dycalp). Życie i twórczość. Wilno, 1928, s. 147.
55. [*Chmielowski P.] P. Chm.*, Dowgird Anioł.—Leid.: Wielka Encyklopedia Powszechna Ilustrowana. T. 16. Warszawa, 1895, s. 893—894.
56. *Chmielowski P.*, Kant w Polsce.—„Przegląd Filozoficzny“ (Warszawa), R. 7, 1904, z. 4, s. 384.
57. *Czartoryski A.-Twardowski J.*, Korespondencya. 1822—24. Do druku ułożył J. Ogończyk.—„Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego“, t. 26, 1900, s. 260, 275—276, 285, 312—313, 353—354, 359, 376—377.
Czubek J.—žr. 45.
Čepėnas P.—žr. 138.
58. *Daugirdas Angelas*.—Leid.: Lietuviškoji tarybinė enciklopedija. T. 2. Vilnius, 1977, p. 590.
59. *Daugirdas Aniolas*.—Leid.: Lietuviškoji enciklopedija. T. 6. Kaunas, [1937], skilt. 95.
60. *Dobszewicz T.*, Wspomnienia z czasów, które przeżyłem. Wyd. redakcyi „Przeglądu Polskiego“. Kraków, 1883, s. 91, 102.
61. *Dokumenty do nominacji Józefa Gołuchowskiego profesorem filozofii w Uniwersytecie Wileńskim*. Wyd. T. Jachimowski.—„Archiwum Komisji do Badania Historii Filozofii w Polsce“ (Kraków), t. 2, cz. 2, 1926, s. 61, 108.
62. *Doroševičius E.*, Lietuvos ir Baltarusijos Švietimo filosofijos bruožai.—„Problemos“, 1971, Nr. 2(8), 1972, p. 52.
Doroševičius E.—žr. taip pat 41—42, 101, 169—178, 183.
63. *Dowgird (Ange)*.—Leid.: Grand Larousse encyclopédique. Vol. 4. Paris, [1968], p. 215.
64. *Dowgird (Anioł X.)*.—Leid.: Dykcyonarz biograficzno-historyczny, czyli Krótkie wspomnienia żywotów ludzi wsławionych cnotą, nauką, przemysłem, męstwem, wynalazkami, błędami. Od początku świata do najnowszych czasów. T. 1. Warszawa, 1851, s. 340.
Kitas leid.—1844.
65. *Dowgird Anioł*.—Leid.: Encyklopedia Powszechna PWN. T. 1. Warszawa, 1973, s. 615.
66. *Dowgird Anioł*.—Leid.: Encyklopedyja Kościelna. Wyd. M. Nowodworski. T. 4. Warszawa, 1874, s. 331—332.
67. *Dowgird Anioł*.—Leid.: Encyklopedyja Powszechna Ultima Thule. T. 3. Warszawa, 1931, s. 121.
68. *Dowgird Anioł*.—Leid.: Ilustrowana Encyklopedia Trzaski, Everta i Michalskiego. Pod red. S. Lama, T. 1. Warszawa, [1927], szp. 868—869.
69. *D[owgird] Anioł*.—Leid.: Podręczna Encyklopedyja Powszechna. Wydana pracą i staraniem A. Wiślickiego. Cz. 1. Warszawa, 1873, s. 678.
70. *Dowgird Anioł*.—Leid.: S. Orgelbranda Encyklopedyja Powszechna. T. 4. Warszawa, 1899, s. 454.
71. *Dowgird Anioł*.—Leid.: Wielka Encyklopedia Powszechna PWN. T. 3. Warszawa, [1963], s. 118.
72. *Dowgird Anioł*.—Leid.: Wielka Encyklopedia Powszechna (Wydawnictwa Gutenberga). T. 4. Kraków, [1937], s. 71.
73. *Dybiec J.*, Michał Wiszniewski. Życie i twórczość, Wrocław—Warszawa—Kraków, 1970, s. 25, 29, 54, 331, 342.

74. *Estreicher K.*, Bibliografia polska XIX stulecia. Wyd. 2. Pod. red. K. Estreichera. Kraków, 1966, s. 260—261.
1-asis leid.—1872, 1881 (t. 1, 6).
75. *Falkowski Cz.*, O jubileuszu na Litwie i Rusi w 1826 roku. [Odb. z „Kwartalnika Teologicznego Wileńskiego“]. Wilno, 1925, s. 13—14, 23—25.
76. *Fiałkowski [A]*, Przemowa. („Ogłaszając drukiem to dzieło...”).—Kn.: *A. Dowgird*, Wykład ewangelii i listów apostołskich... T. 1. Wilno, 1836, s. I—XVI.
Plg. 78—79.
77. *Fiałkowski [A]*, Przemowa. („Ogłosiliśmy drukiem w przeszłym roku... „Wykład ewangelii i listów apostołskich“ we dwóch tomach...”).—Kn.: *A. Dowgird*, Konferencye duchowne... T. 3. Wilno, 1837, s. I—III.
78. *[Fiałkowski A.]*, Wiadomość o życiu i pracach naukowych ś. p. X. Anioła Dowgirda. Wilno, 1836. [2]+XVI s. (Atsp. iš: *A. Dowgird*, „Wykład ewangelii i listów apostołskich“).
Plg. 76, 79.
79. *Fiałkowski [A.]*, X. Anioł Dowgird.—„Wizerunki i Roztrząsania Naukowe“ (Wilno), t. 11, 1835, s. 101—121.
Plg. 76, 78.
Fiałkowski A.—žr. taip pat 11—15.
Finkel L.—žr. 139.
80. *Gabryl F.*, Polska filozofia religijna w wieku XIX. T. 2. Warszawa, 1914, s. 23.
81. *Genzelis B.*, A. Daugirdas—Švietimo filosofijos teoretikas.—„Mokslas ir gyvenimas“, 1977, Nr. 5(236), p. 16—17. (Vilniaus universitetui—400 metų).
82. *Genzelis B.*, Švietėjai ir jų idėjos Lietuvoje (XIX a.). Vilnius, 1972, p. 22—25.
83. *Genzelis B.*, *Plečkaitis R.*, Hegelio idėjos XIX a. Lietuvoje.—„Problemos“, 1970, Nr. 1(5), p. 123.
Genzelis B.—žr. taip pat 101.
84. *[Giżycki J. M. Gozdawa] Marek Gozdawa*, Szkoły w woj. połockiem w XVIII w. po pierwszym Kraju rozbiore.—„Kwartalnik Litewski“ (Petersburg), R. 1, 1910, t. 2, s. 71.
85. *Górski K.*, Teologia ascetyczno-mistyczna.—Leid.: Dzieje teologii katolickiej w Polsce. Pod. red. M. Rechowicza. T. 3: Wiek XIX i XX. Cz. 1. Lublin, 1976, s. 310.
Gozdawa, Marek—žr. 84.
86. *Griška A.*, Konservatyvios jėgos prieš pažangią filosofinę mintį Vilniaus universitete (XVIII a. pabaiga—XIX a. pradžia).—„Problemos“, 1971, Nr. 2(8), 1972, p. 58—59.
87. *Gross Z.*, O poglądach filozoficznych Anioła Dowgirda.—„Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach. Prace Filozoficzno-Społeczne“, 1962, Nr. 1, s. 5—43.
H. St.—žr. 144.
88. *Harassek S.*, Józef Gołuchowski. Zarys życia i twórczości. Kraków, 1924, s. 16, 25—26, 29, 59, 116—117, 134, 357, 382.
89. *Harassek S.*, Kant w Polsce przed rokiem 1830. Kraków, 1916, s. 4—5, 37—54, 119—120, 124, 126—127, 133, 146, 150, 152—153.
90. *Hedemann O.*, Szkoły Walerjanowskie XX. Pijarów Łużeckich. Wilno, 1937, s. 20, 70, 107, 151, 156.
91. *Hempoliński M.*, Dowgird Anioł.—Leid.: Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy. Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk, 1971, s. 77—78.
92. *Historia nauki polskiej*. Pod. red. B. Suchodolskiego. T. 3: 1795—1862. Red. J. Michalski. [Aut. aut.: J. Michalski, W. Tatarkiewicz i in.]. Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk, 1977, s. 93, 97, 109, 357, 359—360, 368—369.
Iwazskiewicz J.—žr. 111.
93. *J. P.*, Daugirdas Aniolas.—Leid.: Lietuvių enciklopedija. T. 4. Bostonas, [1954], p. 353.

- Jachimowski T.*— žr. 61.
Jan ze Sliwina — žr. 108.
94. [*Jankowski P.*] *John of Dycalp*, Wspomnienia szkolne i uniwersyteckie Johna of Dycalpa. (Urywek z pamiętnika pisanego dla własnych dzieci 1836 r.).— „Kłosy“ (Warszawa), R. 28, 1884, Nr. 983—985.
95. *Janowski L.*, Historiografija Uniwersytetu Wileńskiego. Cz. 1. Wilno, 1921, s. 21, 26, 57, 118.
 Plg. 98.
96. *Janowski L.*, Słownik biobibliograficzny dawnego Uniwersytetu Wileńskiego. Wyd. pod kierunkiem R. Mienickiego. Wilno, 1939, s. 102—103.
97. *Janowski L.*, W promienach Wilna i Krzemeńca. Wilno, 1923, s. 98—99, 112, 124, 148, 154.
 Ankst. publikacijos — 1901, 1909.
98. *Janowski L.*, Wszelchnica Wileńska. 1578—1842. Wilno, 1921, s. 15, 20, 51.
 Plg. 95.
John of Dycalp — žr. 94.
99. *Jucevičius L.*, Mokyti žemaičiai. [Parengė (vertė ir komentarus parašė) M. Lukšienė ir V. Raudeliūnas]. Vilnius, 1975, p. 50—58, 203—204.
 Plg. 79.
Jučas M.— žr. 156.
100. [*Jundziłł S. B.*], Obrazki Litewskie. Ze wspomnień tułacza Sobarri. [Wyd. A. H. Kirkor]. Poznań, 1874.
101. *Kaczmarek S.*, Anioł Dowgird filozof nieznaný. [Warszawa], „Książka i Wiedza“, 1965, 292 s. 2000+200 egz.— Pezrome (c. 283—285); Résumé (p. 287—289).
 Kn. taip pat: Nie publikowane listy A. Dowgirda [do J. Lelewela], s. 263—266.
 Red.: Э. Дорощевич.— „Acta Baltico-Slavica“ (Białystok), t. 5, 1967, s. 372—376; B. Genzelis, Lietuvos XIX a. visuomeninės-filosofinės minties raidos problemos šiuolaikinėje lenkų istoriografijoje.— „Problemos“, 1968, Nr. 1, p. 125—127.
 Ankstesnis leid.—... Poznań, 1963. 319 s. (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prace Wydziału Filozoficzno-Historycznego. Seria Filozofia i Logika. Nr. 2).
102. *Kaczmarek S.*, Anioł Dowgird, ostatni krytyk filozofii Kanta w początkach XIX wieku z punktu widzenia empiryzmu oświeceniowego i filozofii zdrowego rozsądku.— „Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk“, 1963, Nr. 1, s. 52—61.
103. *Kaczmarek S.*, O przedmiocie i zadaniach historii filozofii. [Warszawa], 1968, s. 53, 245—246.
104. *Kaczmarek S.*, W sprawie manuskryptów Anioła Dowgirda.— „Studia Filozoficzne“ (Warszawa), 1965, Nr. 1(40), s. 131—138.
105. *Kadler A.*, Działalność filozoficzna Michała Wisniewskiego i miejsce filozofii w jego twórczości naukowej.— Leid.: Charakteria. Rozprawy filozoficzne złożone w darze Władysławowi Tatarkiewiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Warszawa, 1960.
106. *Kallenbach J.*, Adam Mickiewicz. T. 1. Wyd. 4, zwiększone. Lwów—Warszawa—Kraków, 1926, s. 99.
 Kiti leid.— 1897, 1918, 1923.
Karazija P.— žr. 107.
107. *Keli dokumentai S. Daukanto biografijai. (I).* [Paskelbė] P. Karazija.— „Mūsų senovė“ (Kaunas), t. 2, Nr. 3(8), 1938, p. 525.
108. [*Kirkor A. H.*] *Jan ze Sliwina*, Przechadzki po Wilnie i jego okolicach. Wyd. 2, poprawne... Wilno, 1859, s. 269—270.
 1-asis leid.— 1858.
Kirkor A. H.— žr. taip pat 100.
109. *Kleiner J.*, Mickiewicz. T. 1: Dzieje Gustawa. Lwów, 1934, s. 40.
 Kitas leid.— 1948.

110. *Klepacz M.*, Dowgird Anioł.—Leid.: Polski Słownik Biograficzny. T. 5. Kraków, 1939/1946, s. 349—350.
111. *Klimaszewski H.*, Z pamiętników Hipolita Klimaszewskiego. (Stan Uniwersytetu Wileńskiego od czasu jego reformy przez Nowosilcowa i Pelikana). 1824—1830. [Wyd.] J. Iwaszkiewicz.—Leid.: Księga pamiątkowa ku uczczeniu CCCL rocznicy założenia i X wskrzeszenia Uniwersytetu Wileńskiego. T. 1: Z dziejów dawnego Uniwersytetu. Wilno, 1929, s. 393.
112. *Klimke F.*, Institutiones historiae philosophiae. Vol. 2. Romae-Friburgi Brisg. 1923, p.138.
113. *Kłos J.*, Wilno. Przewodnik krajoznawczy. Wyd. 3, popr. po zgonie autora. Wilno, 1937, s. 193—194.
Kiti leid.—1923, 1929.
114. *Kolbuszewski K.*, Do biografii ks. Anioła Dowgirda. Wilno, 1929. [2]+20 s. (Atsp. iś: „Księga pamiątkowa ku uczczeniu 350 rocznicy założenia Uniwersytetu Wileńskiego”, t. 1).
K n. t a i p p a t: Z listu rektora Szymona Malewskiego do ks. A. Czartoryskiego (1818); List. prof. Uniw. Warszawskiego J. K. Skrodzkiego do ks. Dowgirda (1822); Kopja prośby, która była podana Radzie Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego na posiedzeniu dn. ... października r. 1823; Kopja prośby, podanej do Rady Imperatorskiego Uniwersytetu Wileńskiego od ks. Anioła Dowgirda dnia 1 maja r. 1824; Bruljon podania ks. Anioła Dowgirda do cara Mikołaja I (1832); Projekta względem kursów filozofii teorycznej i praktycznej (I—III).
115. *Korbut G.*, Literatura polska od początków do Wojny Światowej. Książka podręczna informacyjna dla studujących naukowo dzieje rozwoju piśmiennictwa polskiego. T. 2: Od wieku XVIII do r. 1820. Wyd. 2, powiększone. Warszawa, 1929, s. 272.
1-asis leid.—1918.
116. *Kraśniński A. S.*, Wspomnienia. Kraków, 1901, s. 42.
117. *Kraushar A.*, Towarzystwo Królewskie Przyjaciół Nauk 1800—1832. Monografia historyczna. Ks. 3: Czasy Królestwa Kongresowego. [T. 5—6]. Kraków—Warszawa, 1904—1905.
[T. 5]: Czterolecie drugie. 1820—1824, s. 228, 293;
[T. 6]: Czterolecie przedostatnie. 1824—1828, s. 40, 480.
118. *Kuraitis P.*, Tauta ir jos filosofija. [Atsp. iś „Židinio“]. Kaunas, 1940, p. 28.
119. *Kurczewski J.*, Kościół Zamkowy, czyli Katedra wileńska w jej dziejowym... rozwoju. Cz. [1], 3. Wilno, 1908—1916.
Cz. [1], s. 304, 333;
Cz. 3, s. 459—460, 465.
Kwiatkowski F.—żr. 142.
120. *Lebedys J.*, Simonas Stanevičius. Monografija. [Vilnius], 1955, p. 105.
Lech M.—żr. 178.
L-sław—żr. 152.
121. *Łukaszewicz L.*, Rys dziejów piśmiennictwa polskiego. Wyd. 3-ie, większe. Uzupełnione i doprowadzone do roku 1866. Poznań, 1866, s. 624—625.
Kiti leid.—1859, 1860.
Lukšienė M.—żr. 99.
122. *Małachowski-Łempicki S.*, Wykaz polskich łóz wolnomularskich oraz ich członków w latach 1738—1821, poprzedzony zarysem historii Wolnomularstwa Polskiego i ustroju Wielkiego Wschodu Narodowego Polskiego.—Leid.: Archiwum Komisji Historycznej. Serja 2. T. 2(14). Kraków, 1930, s. 195.
123. *Małachowski-Łempicki S.*, Wolnomularstwo na ziemiach dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. 1776—1822. Dzieje i materiały. Wilno, 1930, s. 12, 17.
124. *Malinowski M.*, Księga wspomnień. Wyd. J. Tretiak. Kraków, 1907, s. 118.
Marek Gozdawa—żr. 84.
125. *Merkys V.*, Simonas Daukantas. Vilnius, 1972, p. 75.

126. *Michalski J.*, Z dziejów Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Warszawa, 1953, s. 267—268.
Michalski J.—*żr.* *taip pat* 92.
127. *Mickiewicz A.*, Korespondencja. T. 4. Paryż, 1880/1885, s. 44.
Mienicki R.—*żr.* 96.
Mincer W.—*żr.* 170, 175.
128. *Mościcki H.*, Pod znakiem Orła i Pogoni. Szkice historyczne. Wyd. 2, zmienione. Lwów—Warszawa, 1923, s. 199.
1-asis leid.—1915.
Mościcki H.—*żr.* *taip pat* 139.
129. [*Niedzielski J.*] *X. J. N.*, Dowgird Anioł.—Leid.: Podręczna Encyklopedia Kościelna. T. 9/10. Warszawa, 1906, s. 111—112.
130. *Ogłoszenia* lekcyy w Imperatorskim Uniwersytecie Wilenskim od. d. I. wrzesnia w roku MDCCCXVIII. do d. XXX czerwca w roku MDCCCXIX. dawac się mających z poruczenia Rektora i Senatu Akademickiego. Wilno, [1818], s. 10.
Tas pat. ...1819/1820... Wilno, [1819], p. 11.
Tas pat. ...1820/1821... Wilno, [1820], p. 9.
Tas pat. ...1821/1822... Wilno, [1821], p. 10.
Ogończyk J.—*żr.* 57.
P. Chm.—*żr.* 55.
131. *Pelczar J. S.*, Zarys dziejów kaznodziejstwa w Polsce. Wyd. 2. Kraków, 1917, s. 283, 336.
1-asis leid.—1896.
132. [*Plečkaitis R.*], Daugirdas (Dowgird) Angelas.—Leid.: Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija. T. 1. Vilnius, 1966, p. 370—371.
133. *Plečkaitis R.*, Iš lietuvių filosofinės minties istorijos. Scholastinės filosofijos žlugimas ir naujųjų laikų filosofijos paplitimas Lietuvoje.—„Komjaunimo tiesa“, 1973 balandžio 12, Nr. 73(7191).
134. *Plečkaitis R.*, Logikos įvadas. Vilnius, 1968, p. 231.
Plečkaitis R.—*żr.* *taip pat* 83, 156, 184.
135. *Praelectiones in Universitate Litterarum Caesarea Vilmensi a kalendis septembris A. MDCCCVIII ad pridie kal. quintales A. MDCCCXIX habendae iudicuntur a Rectore et Senatu academico.* Vilnae, [1818], p. 23.
Tas pat. ... 1819/1820... Vilnae, [1819], p. 16.
Tas pat. ... 1820/1821... Vilnae, [1820], p. 6—7.
Tas pat. ... 1821/1822... Vilnae, [1821], p. 7.
Tas pat. ... 1822/1823... Vilnae, [1822], p. 7.
Tas pat. ... 1826/1827... Vilnae, [1826], p. 8.
Tas pat. ... 1827/1828... Vilnae, [1827], p. 8.
Tas pat. ... 1828/1829... Vilnae, [1828], p. 8.
Tas pat. ... 1829/1830... Vilnae, [1829], p. 8.
Tas pat. ... 1830/1831... Vilnae, [1830], p. 8.
136. *Radziszewski F.*, Wiadomość historyczno-statystyczna o znakomitszych bibliotekach i archiwach publicznych i prywatnych, tak niegdyś byłych jako i obecnie istniejących w krajach dawną Polskę składających... Kraków, 1875, s. 111.
Raudeliūnas V.—*żr.* 99.
137. *Rickevičiūtė K.*, J. Goluchovskio veikla Vilniaus universitete.—„Problemos“, 1972, Nr. 1(9), p. 58—59.
138. *Rukša A.*, Lietuvos universitetų istorija.—Leid.: Lietuvos universitetas. 1579—1803—1922. Red. P. Čepėnas. Chicago, 1972, p. 82, 91.
S-czyk—*żr.* 151.
139. *Ślizień O.*, Z pamiętnika (1821—1824).—Leid.: Z filareckiego świata. Zbiór wspomnień z lat 1816—1824. Wyd. H. Mościcki. Warszawa, 1924, s. 111—112, 344.
1-oji publikacja: Z pamiętników *Otona Śliznia*. [Wyd.] L. Finkel.—„Pamiętnik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza“ (Lwów), R. 2, 1888, s. 210.
Sobarri, tułacz—*żr.* 100.

- Sowiński L.*—żr. 165.
140. *Straszewski M.*, Die Philosophie in Polen.—Kn.: *F. Ueberweg*, Grundriss der Geschichte der Philosophie. 11. Aufl. Th. 4: Das neunzehnte Jahrhundert und die Gegenwart. Neu bearb. u. hrsg. von K. Oesterreich. Berlin, 1916, S. 739. Kiti leid.—1906, 1928.
141. *Straszewski M.*, Dzieje filozoficznej myśli polskiej w okresie porozbiorowym. T. 1: Od rozbiorów do roku 1831. Kraków, 1912, s. 385—393, 425, 445.
142. *Straszewski M.*, Historia filozofii w Polsce. Przerobił i uzupełnił ks. F. Kwiatkowski T. J. [Atsp. iš: A. Stoeckl i J. Weingärtner, „Historja filozofii w zarysie“]. Kraków, 1930, s. 33.
143. *Struwe H.*, Historia logiki jako teorii poznania w Polsce. Poprzedzona zarysem jej rozwoju u obcych. Wyd. 2, w dwójnasób pomnożone. Warszawa, 1911, s. 3, 148, 199, 234—235, 238—245, 264, 355, 524.
1-asis leid.—1870.
144. [*Struwe H.*] *H. St.*, Kant w Polsce.—Leid.: Wielka Encyklopedia Powszechna Ilustrowana. T. 34. Warszawa, 1903, s. 675—676.
145. *Struwe H.*, Wstęp krytyczny do filozofii, czyli Rozbiór zasadniczych pojęć o filozofii. Wyd. 3, nanowo przejrane. Warszawa, 1903, s. 23.
Kiti leid.—1896, 1898.
- Suchodolski B.*—żr. 92.
146. [*Symon F.-A.*], Academiae Ecclesiasticae Romano-Catholicae origo et fata.—Leid.: Academia Caesarea Romano-Catholica Ecclesiastica Petropolitana anno Domini MDCCCLXXXV. Petropoli, 1885, p. 20—21, 27, 32, 41.
147. *Symon F.-A.*, De catholica Facultate theologica in Universitate litterarum olim Vilnensi.—Leid.: Academia Caesarea Romano-Catholica Ecclesiastica Petropolitana anno academico 1888—1889. Petropoli, 1888, p. 19, 68.
148. *Symon F.-A.* De Seminario principali Vilnensi.—Leid.: Academia Caesarea Romano-Catholica Ecclesiastica Petropolitana anno academico 1887—1888. Petropoli, 1887, p. 53.
149. *Tatarkiewicz W.*, Historia filozofii. Wyd. 7. T. 2—3. Warszawa, 1970.
T. 2: Filozofia nowożytna do roku 1830, s. 186, 189;
T. 3: Filozofia XIX wieku i współczesna, s. 170.
Kiti leid.—1931, 1933, 1946/1947, 1948/1950, 1958/1959, 1968.
150. *Tatarkiewicz W.*, Materiały do dziejów nauczania filozofii na Litwie. [Atsp. iš: „Archiwum Komisji do Badania Historii Filozofii w Polsce”, t. 2]. Kraków, 1922, s. 9.
Tatarkiewicz W.—żr. taip pat 16, 92.
Tretiak J.—żr. 124.
Tułacz Sobarri—żr. 100.
Twardowski J.—żr. 57.
151. [*Uziębło L.*] *S-czyk*, Groby zasłużonych na Rossie.—„Słowo” (Wilno), 1934, 2 listopada, Nr. 300(3792).
152. [*Uziębło L.*] *L-sław*, W sprawie opieki kulturalnej nad cmentarzami wileńskimi.—„Dziennik Wileński”, 1933, 1 listopada, Nr. 298.
153. *Vasilevskis E.*, Daugirdas Angelas. [Biograma ir filosofijos veikalų anotacijos].—Leid.: Filosofijos ir visuomeninės minties istorijos Lietuvoje šaltiniai. T. 1. Vilnius, (ruošiamą spaudai).
154. *Vilniaus universitetas*. Red. J. Bulavas. Vilnius, 1956, p. 53—54.
155. *Vilniaus universitetas*. Vilnius, 1966, p. 83, 85.
156. *Vilniaus universiteto istorija 1803—1840*. [Aut. aut.: M. Jučas, R. Plečkaitis ir kt.]. Vilnius, 1977, p. 29, 83—85, 128.
157. *Viskanta A.*, Paskutinysis XIX a. Vilniaus universiteto filosofijos profesorius. (Mintint Angelo Daugirdo 200-ąsias gimimo metines).—„Problemos”, 1977, Nr. 1(19), 1978, p. 71—78.
Viskanta A.—żr. taip pat 43—44.

- W. M.—*жр.* 170.
 Walicki A.—*жр.* 46.
158. Wąsik W., Historia filozofii polskiej. T. 1: Scholastyka. Renesans. Oświecenie. [Warszawa, 1958], s. 219, 318, 373—380, 390, 395, 399.
  159. Waszkiewicz J., Rzut oka na historią logiki. (Stan logiki w Polsce).—Kn.: [W. Pinnock], Początki logiki. Przekład z angielskiego, w wielu miejscach pomnożony dodatkami i rzutem oka na historią logiki, pracą Jana Waszkiewicza. Wilno, 1830, s. 110, 120, 123—124, 127—128.
 Wiszniewski M.—*жр.* 9.
  160. Worotyński W., Seminarium Główne w Wilnie. Powstanie i pierwszy okres dziejów (1803—1816). Wilno, 1935, s. 116, 153, 202.
  161. Worotyński W., Seminarium Główne w Wilnie. Drugi okres dziejów i zniesienie (1816—1833). Wilno, 1938, s. 1, 20, 45, 102, 178—183, 201, 204, 220—221, 227, 242.
 X. J. N.—*жр.* 129.
 Y. Y.—*жр.* 9.
  162. Zahorski W., Przewodnik po Wilnie. Wyd. 5. Wilno, 1934, s. 191.
 Kiti leid.—1910, 1921.
  163. Zahorski W., Przyczynek do dziejów Wileńskiej loży masońskiej „Gorliwy Litwin”.—„Litwa i Ruś”, (Wilno), 1912, t. 1, z. 3, s. 152, 155.
  164. Zaleska-Stankiewiczowa J., Pensje żeńskie w Wilnie (1795—1830). Wilno, 1935, s. 39.
  165. Zdanowicz A. Rys dziejów literatury polskiej podług notat Aleksandra Zdanowicza oraz innych źródeł opracował i do ostatnich czasów doprowadził Leonard Sowiński. T. 2. Wilno, 1875, s. 339.
 Kiti leid.—1881, 1883.
  166. Zieleńczyk A., Geneza i charakterystyka kandyzmu polskiego.—„Przegląd Filozoficzny” (Warszawa), R. 17, 1924, s. 164—165.
  167. Алексюгович Н., Белорусская философская и общественная мысль.—В изд.: Философская энциклопедия. Т. 1. Москва, 1960, с. 144.
 Бирало А. А.—*см.* 177, 183.
  168. Вайткунас Г., Очерк развития эстетической мысли в Литве. Москва, 1972, с. 87—88.
  169. [Дорошевич Э. К.] Э. Дарашэвіч, Ангел Доўгірда.—«Беларусь» (Мінск), 1960, № 2, с. 27.
  170. Дорошевич Э. К., Аниол Довгирда—мыслитель эпохи Просвещения. Минск, «Наука и техника», 1967. 254 с. 1.000 экз. (Академия наук Белорусской ССР. Институт философии и права).—Streszczenie (s. 241—242); Summary (p. 243—244).
 Рец.: С. Падокушын, Манаграфія пра Аніёла Доўгірда.—«Польмя» (Мінск), 1969, № 8, с. 244—247; В. Ф. Шалькевіч, Кніга аб філосафе з Беларусі.—«Вестці Акадэміі навук Беларускай ССР. Серыя грамадскіх навук» (Мінск), 1969, № 6, с. 129—132; В. Шалькевіч.—«Неман» (Мінск), 1970, № 1, с. 181—182; В. Шалькевіч.—Спрэчка Доўгірда з Кантам.—«Маладосць» (Мінск), 1970, № 2, с. 142—143; В. М. Нічик, Творчы доробок білоруськіх історыкаў філосафіі.—«Філасофска думка» (Кіў), 1970, № 6, с. 111—114; [Mincer W.] W. M.—«Kwartalnik Historii Nauki i Techniki» (Warszawa), 1970, Nr. 3, s. 632—633.
  171. Дорошевич Э. К., Довгирда как философ. [Вступительная статья к текстам].—В сб.: Из истории философской и общественно-политической мысли Белоруссии. Избранные произведения XVI—начала XIX в. Минск, 1962, с. 398—417, 484—485, 500—501.
  172. [Дорошевич Э. К.] Э. К. Дарашэвіч, Доўгірда Анёл.—В изд.: Беларуская савецка энциклапедыя, Т. 4. Мінск, 1971, с. 262.

173. Дорашевич Э. К., К вопросу о философском наследии Ангела Довгирда.— «Весті Академіі навук Беларускай ССР. Серыя грамадскіх навук» (Мінск), 1960, № 1, с. 147—149.
174. Дорашевич Э. К., Критика Довгирдом кантианства.— В сб.: Материалы конференции молодых ученых Академии наук Белорусской ССР. Минск, 1962, с. 69—74.
175. Дорашевич Э. К., Философия эпохи Просвещения в Белоруссии. Минск, 1971, с. 15, 36, 53, 66, 75—76, 81, 85, 87, 119, 138—139, 214—220.
Рец.: W. Mincer.— „Ruch Filozoficzny" (Торуń), R. 31, 1971, N. 2/4, s. 133;
А. Семенова, Философия белорусского Просвещения.— «Советская Белоруссия» (Минск), 1972, 27 июля; А. С. Клевченя.— «Научные доклады высшей школы. Философские науки» (Москва), 1973, № 2, с. 169—170.
176. Дорашевич Э. К., Философские взгляды Ангела Довгирда.— В сб.: Материалы конференции молодых ученых Академии наук Белорусской ССР. Минск, 1960, с. 59—65.
Ре с.: M. Lech.— „Acta Baltico-Slavica" (Białystok), t. 2, 1965, s. 476—477.
177. [Дорашевич Э. К., Бирало А. А., Мохнач Н. Н., Мацявичюс И. А.], Белоруссия и Литва.— В изд.: История философии в СССР. Т. 2. Москва, 1968, с. 482—484.
178. Дорашевич Э., Конон В., Очерк истории эстетической мысли Белоруссии. Москва, 1972, с. 125—130.
Дорашевич Э. К. — см. также 41—42, 62, 101, 183.
Дылевский И. А. — см. 38.
Клевченя А. С. — см. 175.
Конон В. — см. 178.
179. Купчин Н. С., Идеи материализма и диалектики в трудах естествоиспытателей Белоруссии (вторая половина XIX — начало XX в.). Минск, 1972, с. 12, 14—15.
Купчин Н. С. — см. также 183.
180. Луцицкий И., Довгирд, Анёл Станиславович.— В изд.: Философская энциклопедия. Т. 2. Москва, 1962, с. 36.
181. Массониус М., Философия у поляков.— В кн.: [Ф.] Ибервег — [М.] Гейнце, История новой философии в сжатом очерке. Перевел с немецкого Я. Колубовский. С.-Петербург, 1890, с. 509.
182. Мацявичюс И., Литовская философская и общественная мысль.— В изд.: Философская энциклопедия. Т. 3. Москва, 1964, с. 191.
Мацявичюс И. — см. также 177.
Мохнач Н. Н. — см. 177.
Нічк М. — см. 170.
183. Очерки истории философской и социологической мысли Белоруссии (до 1917 г.). [Авт. авт.: А. А. Бирало, Э. К. Дорашевич, Н. С. Купчин и др.]. Минск, 1973, с. 197, 238—245, 252, 376—377.
Падокшын С. — см. 170.
184. Плечкайтис Р., Из истории общественно философской мысли в Литве.— «Комсомольская правда» (Вильнюс), 1973, 12 апреля, № 73 (7191).
Плечкайтис Р. — см. также 83, 132—134, 156.
Пренская Ю. И. — см. 38, 40.
Семенова А. — см. 175.
Шалькевич В. Ф. — см. 170.
185. Юрчанка Г., Беларускі філосаф і мысліцель.— «Літаратура і мастацтва» (Мінск), 1967, 12 верасня.